

Asia: VN/25733/2021-OKM-334

Lausuntopyyntö valtioneuvoston selontekoluonnokseksi - Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin

Tavoite 1 - Suomi kehittyy demokraattisena ja sivistyneenä yhteiskuntana digitalisoituvassa maailmassa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu ja korostuu erityisesti yhteiskunnan polarisaation aikana. Tavoite itsessään on hyvä, mutta se on kirjattu melko pehmeästi tällä hetkellä, mikä ei kuvasta tämänhetkistä demokratian ja sivistyksen tilaa digitaalisessa ympäristössä tapahtuvassa keskustelussa.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Vaikka selonteko keskittyy digitaalisuuteen, olisi tärkeää digitaalisuuden yhteydessä huomioida ihmisten kyky etsiä ja hyödyntää tietoa myös perinteisemmässä muodossa.

Avaintulosten kohta 3 koskee turvallista ja vastuullista digitaalista ympäristöä. Tämä on tärkeä lähtökohta yhä nopeammin muuttuvassa digitaalisessa ympäristössä, mutta vaatii myös yhteiskunnalta sekä erityisesti säätelyltä paljon, että se voi todella vastata muutoksen mukanaan tuomiin haasteisiin.

Tavoite 2 - Yhteiskunnan toimijoiden kyky omaksua ja soveltaa uusia ja kehittyviä teknologioita kestävästi ja tuottavasti on vahva.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Ihmisten jatkuvan oppimisen turvaaminen on tärkeää, mutta tämä vaatii ihmisiltä paljon resilienssiä ja sopeutumista alati muuttuviin työskentelytapoihin ja todennäköisesti työpaikkoihin. Tämä olisi tärkeä huomioida osana selontekoa.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 3 - Suomi on edelläkävijä digiosaamisessa ja teknologia-alan kehityksessä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Suomen tulee pyrkiä olemaan teknologisen kehityksen kärkimaa, mutta tämä vaatii onnistuakseen sitä, että joustava ja innovatiivinen toimintaympäristö saadaan yhdistettyä turvallisuuden ja eettisten näkökulmien kanssa toimivaksi kokonaisuudeksi. Näin voimme erottua osaltamme vastuullisena, mutta samalla mahdollisimman vapaana toimintaympäristönä kehityksen näkökulmasta.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 1 - Datan saatavuus ja laatu sekä datanhallinnan infrastruktuuri tukevat yritysten arvonluontia ja ratkaisujen skaalautuvuutta.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

On oikein tavoitella luotettavan ja turvallisen datanhallinnan infrastruktuuria Suomeen. Digitaalisen kehityksen sekä erilaisten haavoittuvuuksien näkökulmasta tässä kohdassa tulisi huomioida kuitenkin kriittisen datan pitäminen täysin kansallisessa omistuksessa sekä uhkien ulkopuolella.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

3 vain osittain

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Tavoitteet data-avaruuksien osalta ovat kunnianhimoiset. On tärkeää, että EU-tasolla tavoitellaan suvereniteettia tekoälyn osalta. Osittain näissä on tarpeen olla mukana, mutta täytyy pystyä tunnistamaan yhteiskunnan ja yksilöiden kannalta sellainen kriittinen data, joka jätetään tietoisesti tämän kehitystyön ulkopuolelle.

Tavoite 2 - Tietoliikenneyhteydet ovat kattavat, turvalliset ja kestävät.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tietoliikenneyhteyksien tulee olla kattavat koko Suomessa. Jotta kansalaiset voivat tosiasiallisesti olla yhdenvertaisia digitaalisten palveluiden saavutettavuudessa ja hyödyntämisessä, tulee yhteiskunnan turvata riittävät yhteydet. Kun yhteysmuodot kehittyvät nopeasti, on tärkeää pitää myös harvaan asutut alueet mukana kehitystyössä ja verkkoihin ei saa tulla alueellisesti katkoksia, ennen kuin uudet verkot ovat täysin käytössä. Tämä on harvaan asutuilla alueilla myös merkittävä turvallisuuskysymys. Toimivien tietoliikenneyhteyksien tulisi olla digitaalisen kompassin keskeisin osa-alue kansalaisten yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

1 kyllä, täysin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 3 - Palvelin- ja laskentainfrastruktuurit ovat energiatehokkaita ja vastaavat julkisten palveluiden, yritysten ja tutkimuksen tarpeita.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

3 vain osittain

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Korkean lisäarvon datakeskusten sijoittuminen Suomeen voi olla perusteltua, mutta hankkeiden taustat tulee tutkia huolella, jotta myös turvallisuusnäkökulmat tulevat huomioitua riittävästi.

Tavoite 1 - Digitalisaatio ja dataperustainen arvonluonti etenee yrityksissä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 2 - Yritysten tuottavuus ja kilpailukyky paranee uusien teknologioiden onnistuneen käyttöönoton myötä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 1 - Digitaaliset julkiset palvelut toimivat yhteentoimivina palvelukokonaisuuksina mahdollistaen sujuvan asioinnin ja korkean tuottavuuden.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 2 - Julkinen hallinto hallitsee yhteiskunnan keskeisten toimintojen datan, teknologian ja infrastruktuurit turvallisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti varmistaen yhteiskunnan toimivuuden kaikissa tilanteissa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Äärimmäisen voimakkaiden avaruusmyrskyjen aiheuttamat haavoittuvuudet tulee nostaa keskeisemmin esille. Jos digitaaliset yhteydet ja toimintamallit vaurioituvat maailmanlaajuisesti, tulee olla varautunut vaihtoehtoihin toimintamalleihin, sillä palautuminen kestää tällaisissa katastrofeissa hyvin pitkään.

Tavoite 3 - Julkinen hallinto toimii tuottavasti tekoälyä sekä uusia digiteknologioita hyödyntäen.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

1 kyllä, täysin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Tekoälyn hyödyntäminen ja robotisaatio tulevat olemaan väistämättömiä kehityssuuntia myös kunnissa ja muissa julkisen hallinnon toiminnoissa mm. väestön ikääntymisen vuoksi. On tärkeä huomioida, että kaikki kunnat pysyvät mukana kehitystyössä. Tehtävien ratkaisujen tulee olla riittävän suuresti skaalautuvia, ei yksittäisiä ratkaisuja kuntatasolla.

Poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö

Ovatko siinä esitetyt digitalissaation johtamisen ja yhteistyön periaatteet perusteltuja osia osana Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Poikkihallinnollinen yhteistyö ja yhteinen arkkitehtuuri ovat edellytyksiä yhteiskunnalliselle onnistumiselle.

Digikompassin tavoitteiden ja avaintulosten kokonaisuus

Puuttuuko digikompassin tavoitteista ja avaintuloksista yleisesti jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Toimivat ja nopeat yhteydet kaikkialle Suomeen tulee olla kunnossa, jotta todella voidaan turvata tasa-arvoiset palvelut myös digitaalisessa maailmassa kaikille kansalaisille. Tästä syystä asiaa tulisi priorisoida turvallisuusnäkökulmien ja suvereniteetin ohella.

Tuloksellisuuden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Mitä mittareita tunnistatte tavoitteiden ja avaintulosten etenemisen mittaamiseen?

- verkkojen kattavuus Suomen tasolla
- asiakkaiden käyttämien palveluiden kattavuus eri alueilla

Miten digikompassin vaikuttavuutta tulisi Suomen tasolla mitata?

Laatimalla koontia eri hallinnon tasoilla tehdyistä toimenpiteistä sekä niiden digikompassin mukaisuudesta.

Toimintaympäristön kuvaus

Geopoliittinen ja taloudellinen toimintaympäristö

-

Turvallisuus ja resilienssi

-

Kriittiset teknologiat ja innovaatiot

-

Hyvinvointi ja yhteiskunnalliset muutokset

-

Digitalisaation ja datatalouden sääntely

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

-

Uudet teemat

Tekoäly

-

Turvallisuus

-

Hyvinvointi

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

-

Digikompassin kokonaisuus

Miten arvioisit digikompassia kokonaisuutena?

Digikompassi on kunnianhimoinen ja kattava näkemys kehittämissuunnista ja -tarpeista. Siinä olisi tarve kuitenkin ottaa selkeämmin huomioon julkisen hallinnon eri tasojen tarpeet. Erityisesti pienten kuntien ja muiden pienten julkishallinnon organisaatioiden tulee pysyä mukana kehitystyössä, jotta kansalaisten yhdenvertaisuus voi koko maan tasolla toteutua. Lisäksi tämä asettaa korkeat vaatimukset verkkoyhteyksien toimivuuden ja laajuuden turvaamiselle koko Suomessa.

Toimintaympäristön muutokset ja uudet teemat on tunnistettu kiitettävästi.

Muut kommentit

Mikäli kommentti ei sovellu lomakkeen muihin asiakohtiin, voit jättää sen tähän.

Vaikka digitaalisia palveluita ja toimintamalleja kehitetään, on tärkeä huomioida haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset sekä heidän palvelutarpeensa toteuttaminen myös silloin, kun he eivät syystä tai toisesta voi käyttää digitaalisia palveluja.

Takkula Hannu
Lapin liitto

Pinola Matti
Lapin liitto